

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 34 (1989), No. 2, 120--125

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137573>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1989

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZE ŽIVOTA JČSMF

Zprávy o jednorázových akcích je třeba dodávat redakci do 1 měsíce od skončení akce.

PEDAGOGICKO-FYZIKÁLNÍ MOZAIKA V BRNĚ

V aule přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Brně se konal seminář s uvedeným názvem dne 22. června 1988. Jeho pořadatelem byla Fyzikální pedagogická skupina brněnské pobočky JČSMF a jeho smyslem bylo oslavit životní jubilea dvou přátel, fyziků, peda-

gogů a výrazných postav naší fyzikální obce — doc. RNDr. MARTINA ČERNOHORSKÉHO, CSc., a doc. RNDr. IVANA ŠANTAVÉHO, CSc. Seminář byl vzorně připraven, o bohatý odborný program se po úvodním slovu předsedy fyzikální vědecké sekce JČSMF S. Krupičky postarala řada našich fyziků svými příspěvky (uvedu jen jména): L. PÁTÝ, F. LUKEŠ, V. FREI, E. SCHMIDT, J. MUSILOVÁ, B. VELICKÝ, J. KOMRSKA, J. LANGER, A. LACINA, J. OBDRŽÁLEK, J. GRYGAR. O společenskou úroveň kromě tradiční obětavé činnosti „dobrých víl“ M. FOJTÍKOVÉ a J. JANÁSE se zasloužila i nabitá posluchárna.

Péči fyzikální pedagogické skupiny vyšla i brožurka *Mozaika*, v níž je celý program i s příspěvky uveden, a proto je nebudu komentovat kromě jediného, jenž měl poněkud neobvyklou formu. Z domova jsem věděl, že J. Grygar je upoután na lůžko, a stále jsem čekal, kdy pořadatelé oznámí tento fakt. Místo toho se v patřičnou chvíli objevil J. Grygar v nemocničním pokoji v projekci na stěně a k tomu z magnetofonu zazněl jeho příspěvek. Jak poznamenal předsedající, jediné, co se nedalo zařídít, byla diskuse k tomuto příspěvku. Milým oživením semináře byla závěrečná beseda s jubilanty, jejíž atmosféra je patrná i z fotografie. Slovo závěrem patřilo akademiku A. DELONGOVI, který je aktivním účastníkem seminářů pořádaných M. Černohorským prostřednictvím odborné skupiny pedagogická fyzika FVS JČSMF.

Pro užší okruh účastníků měl seminář večer pokračování ve vinárně, kde jsme měli příležitost zazpívat si prastarou píseň „Chant à vie“, jejímž autorem je prý blíže neznámý Monténégro a jejíž latinský text značně připomíná mnohem pozdější formulace Newtonovy. Rovněž jsme zhlédli dokonalou ukázkou demonstračního experimentu na téma „Archimédův zákon v nestandardních podmínkách“. Tak ani zde fyzika nepřišla zkrátka.

Závěrem bych rád připomenul, a ze zkušenosti to známe, že oslavy jubilej mohou být různé. Aby však měly takovou úroveň a atmosféru, k tomu je nutné, aby oslavenci byly skutečné osobnosti. A to v tomto případě určitě bylo splněno.

Antonín Fingerland

Foto: Archiv JČSMF

VIII. ZASEDÁNÍ ODBORNÉ SKUPINY PRO DESKRIPTIVNÍ GEOMETRII (DG), POČÍTAČOVOU GEOMETRII (PG) A TECHNICKÉ KRESLENÍ (TK) PŘI MPS JČSMF

Ve dnech 6.–10. června 1988 se v západní části Vysokých Tater v Račkově dolině konalo 8. zasedání odborné skupiny. Zasedání se zúčastnilo celkem 47 členů skupiny, kteří byli ubytováni na chatě VŠP v Nitře.

Po zahájení proběhla kontrola plánu činnosti z jejího 7. zasedání. Bylo konstatováno, že všechny plánované akce byly splněny. Z nich pokládáme tyto dvě za nejvýznamnější.

1. Byl napsán článek o potřebě prostorové představitivosti (autoři dr. MACHALA, dr. MOLNÁR z přír. fakulty UP v Olomouci) a uveřejněn v Rudém právu dne 7. 12. 1987. Článek vzbudil náležitou pozornost, a proto dne 18. 4. 1988 byly v Rudém právu publikovány „Ohlasy“ na tento článek.

2. V rámci dotazové akce byla od 17 významných podniků získána podpora pro opětné zavedení DG na gymnázia. Výsledky této akce byly předány na MŠMT ČSR k dalšímu jednání.

Během dalšího třídního jednání vyslechli účastníci celkem sedmáct referátů. Z toho se tři referáty zabývaly výukou geometrie na středních a vysokých školách, čtyři referáty výukou DG na vysokých školách, pět referátů výukou PG na středních a vysokých školách a pět referátů různými aplikacemi PG.

Většina referátů podnítila diskusi. Největší zájem vzbudily příspěvky doc. RNDr. L. GRANÁTA, CSc., a RNDr. FR. JEŽKA, CSc., o tom, co je vhodné vyučovat z PG na středních a vysokých školách a referát ing. K. WAGNERA, CSc., o možnostech, které poskytuje systém AutoCAD pro inženýrské konstruování. Výsledky diskuse jsou zahrnuty v plánu činnosti odborné skupiny pro příští rok.

Účastníci ocenili vynikající organizaci semináře, za kterou patří poděkování kolektivní pobočky JSMF v Nitře, zejména doc. RNDr. ST. NOVOTNÉMU, CSc., a RNDr. O. ŠVECOVI z VŠP v Nitře. Nezapomenutelné dojmy mají účastníci z večerního pozorování medvědice, která přicházela k chatě s třemi mláďaty.

Na závěr jednání byl pro příští období účastníky schválen tento **plán činnosti** odborné skupiny:

1. Skupina pověřuje dr. J. HOUSKU a RNDr. E. ZBUŽÁKOVOU udržováním kontaktů s Výzkumným ústavem pedagogickým (VÚP) v Praze a Bratislavě.

2. Na požádání VÚP v Praze a Bratislavě bude skupina pomáhat při práci na návrhu učebních osnov matematiky na středních školách a při tvorbě metodických materiálů z PG pro střední školy.

3. Skupina pověřuje prof. RNDr. V. MEDKA navázáním kontaktů s garantem pro gymnázia na MŠMT SSR.

4. Materiály týkající se opětného zavedení DG do výuky na gymnáziích, podpořené posudky významných podniků, které byly již odevzdány na MŠMT ČSR, předá prof. RNDr. V. MEDEK též MŠMT SSR. doc. ing. RNDr. L. DRS, CSc., a prof. RNDr. V. MEDEK podají na příštím zasedání skupiny zprávu o tom, jak byl tento problém vyřešen.

5. Skupina bude usilovat o to, aby na vybraných vysokých školách technického směru bylo přijetí podmíněno absolvováním DG na střední škole.

6. Skupina bude usilovat o to, aby mezi účastníky bylo více učitelů středních škol.

7. V lednu 1989 bude pro členy skupiny uspořádáno školení o normě pro grafické systémy (GKS) na 16bitových počítačích. Toto školení zabezpečí RNDr. FR. JEŽEK, CSc., a RNDr. J. DRDLA.

8. Příští seminář skupiny se bude opět konat v Račkově dolině. Organizací je pověřena středoevropská pobočka JČSMF ve spolupráci s pobočkou

JSMF v Trnavě a v Nitře. Vzhledem k mezinárodní účasti se vedení skupiny pověřuje, aby přijalo vhodné zabezpečení semináře.

Edita Kopincová

V. SEMINÁŘ O FILOZOFICKÝCH OTÁZKÁCH MATEMATIKY A FYZIKY

Ve Žďáru nad Sázavou se 22.–25. 8. 1988 konal pátý seminář o filozofických otázkách matematiky a fyziky. Tento seminář patří již k tradičním akcím Jednoty československých matematiků a fyziků; předchozí semináře se konaly v Bílovci (1980), Olomouci (1982), Jevíčku (1985) a Bílovci (1986). Spolupředatelem bylo žďárské gymnázium, zúčastnilo se přes 70 zájemců, hlavně profesorů středních škol. Byli ubytováni v Domově mládeže ve Fučíkově ulici. Seminární jednání probíhala v hotelu Bílý lev na Gottwaldově náměstí.

Matematická část semináře (garantem byl J. BEČVÁŘ) sestávala z přednášek: *Sto let od vydání Peanova *Calcolo geometrico** (J. BEČVÁŘ), *O vývoji diskrétní matematiky aneb od Eulerovy úlohy o 36 důstojníků k teorii blokových schémat a ke konečným geometriím* (E. FUCHS), *Viry v programech* (L. JANIGA). V prvních dvou byl položen důraz na historii matematiky a na souvislosti mezi jednotlivými disciplínami, třetí se týkala mimo jiné problematiky u nás užívaného software. Matematická část byla doplněna promítáním atraktivního souboru diapositivů *Matematika v památkách Prahy* (A. ŠOLCOVÁ) a uzavřena panelovou diskusí přednášejících.

Fyzikální část semináře (garantem byl M. ČERNOHORSKÝ) byla zaměřena hlavně k letošnímu výročí Ernsta Macha, jednoho z nejvýznamnějších fyziků konce minulého století. Čtyři hlavní přednášky byly věnovány biografickým i fyzikálním aspektům: *Ernst W. J. W. Mach 1838–1916* (J. KOMRSKA), *Sto padesát let od narození Ernsta Macha* (I. ÚLEHLA), *Machova kritika absolutního prostoru* (J. LANGER), *Mach a Dopplerův jev* (I. ŠTOLL). Tematika těchto přednášek byla doplněna *Machovým soaré* (M. ČERNOHORSKÝ), kde byly slovem, obrazem i zvukovým záznamem připomenuty brněnské Machovy dny, výstavkou *Ernst Mach* (M. FOJTÍKOVÁ) a uzavřeny panelovou diskusí *Ernst Mach – život, fyzika, filozofie*. Fyzikální část semináře završila zanícená přednáška *Vysokoteplotní*

supravodivost (M. ODEHNAL), která informovala o historii supravodivosti i nejnovějších poznatcích na tomto poli.

Účastníci semináře vyslechli informaci o činnosti Stálé pracovní skupiny pro dějiny matematiky (J. BEČVÁŘ) a úvahu o perspektivách Rozhledů matematicko-fyzikálních (I. ŠTOLL). Na základě předem zaslanych námětů byla připravena půlhodinová shrnutí podnětů a připomínek k učebnici *Fyzika IV* pro 4. ročník gymnázií a k časopisu *Matematika a fyzika ve škole* (M. ČERNOHORSKÝ). Na tuto didaktickou část semináře navázala přednáška *Jak si má gymnazista vysvětlit Einsteinův vztah $E = mc^2$* (M. ČERNOHORSKÝ).

V rámci večerních fakultativních programů se konala řada dalších akcí: prohlídka žďárského gymnázia (ředitel J. Nejedlý, člen organizačního výboru S. NOVÁK) a fyzikální učebny 4. základní školy (J. BOHUNĚK), besedy o matematických a fyzikálních soutěžích pro žáky, o matematicko-fyzikálních časopisech a o učebnici *Fyzika IV*. Na besedě se skupinou pro dějiny matematiky podal zevrubnou informaci J. FOLTA, o profesních a sociálních problémech učitelů matematiky a fyziky zde hovořil D. HRUBÝ. Zasedala též ideologická komise hlavního výboru JČSMF.

Tradiční součástí semináře byla anketa, v níž se účastníci vyjádřili k organizaci semináře i jeho průběhu a uvedli náměty pro další akce.

Všichni účastníci semináře dostali předem stostránkovou brožuru s podrobným časovým programem semináře, charakteristikami přednášek či jejich podrobnějším zněním, předem vyžádanými příspěvky k učebnici *Fyzika IV* a k časopisům *Rozhledy matematicko-fyzikální* a *Matematika a fyzika ve škole* a s dalšími informacemi. Machovská tematika bude obsažena v brožuře „*Pocta Ernstu Machovi*“, kterou dostanou všichni účastníci semináře.

K příjemné pohodě přispělo i středeční odpoledne, které bylo vyhrazeno aktivnímu odpočinku a neformálním diskusím. Většina účastníků si prohlédla areál žďárského zámku, Muzeum knihy, Zelenou horu a vyslechla zasvěcenou přednášku o varhanách s ukázkami klasické varhanní hudby. Společenský večer uváděl J. LANGER; zazněly zde mimo jiné myšlenky K. H. Borovského o škole a učitelích z roku 1846. Hlavnímu organizátoru seminářů M. ČERNOHORSKÉMU zde byla slavnostně předána jeho fotografie podepsaná všemi účastníky večera;

Seminár byl vzorně připraven, proběhl v kulturní, příjemné a přátelské atmosféře. Přispěl k rozšíření obzorů, prohloubení zájmu o obor a k posílení souměřitosti matematiky, fyziky a nás všech.

Závěrem je třeba poděkovat všem, kdo se na přípravě a jeho průběhu podíleli. Na prvním místě je zde třeba uvést M. ČERNOHORSKÉHO, M. FOJTÍKOVOU a J. JANÁSE.

Jindřich Bečvář

MIKULÁŠSKE MATEMATICKÉ SEMINÁRE

V Liptovskom Mikuláši pracujú tri matematické semináre. Prvú informáciu o ich dva a polročnom účinkovaní sme už v Pokrokoch uviedli. Nasledujúce riadky sú jej pokračovaním za obdobie od letného semestra 1987 po letný semester 1988.

Prvý seminár má názov *Pravdepodobnostné metódy a ich aplikácie* a pozývame naň prednášať najmä hostí. Koná sa každú stredu a za uplynulého poldruha roka na ňom prednášali RNDr. Z. PŮLPÁN, CSc. z Ped. fak. v Hradci Králové, RNDr. B. STEHLÍKOVÁ, CSc. z OBP Nové Zámky, RNDr. S. BODJANOVÁ, CSc. z VŠE Bratislava, doc. RNDr. M. HALABRÍN, CSc. z VŠP Nitra, RNDr. D. MARKECHOVÁ a prof. RNDr. V. MAJERNÍK, DrSc. z Ped. fak. Nitra, RNDr. M. ČERNÝ, CSc. z EML ČSAV Praha, RNDr. O. STRAUCH, CSc., a RNDr. A. DVUREČENSKIJ, CSc. z MÚ SAV Bratislava, RNDr. P. VOJTÁŠ, akad. J. JAKUBÍK a RNDr. M. HARMINC, CSc. z dislokovaného pracoviska v Košiciach, RNDr. A. TIRPÁKOVÁ z AÚ SAV, Nitra, doc. RNDr. J. KOMORNÍK, CSc., doc. RNDr. E. GEDEONOVÁ, CSc., doc. RNDr. J. SMÍTAL, DrSc., doc. RNDr. F. ŠTULAJTER, CSc., RNDr. I. MIZERA, RNDr. J. BÁN a RNDr. M. KALINA z MFF UK v Bratislave, RNDr. E. HUMHAL, CSc., ing. P. HOLICKÝ, CSc. a doc. RNDr. K. KARTÁK, CSc. z ČVUT Praha, ing. I. VAJDA, CSc., ing. S. BLÁHA, CSc., ing. J. GRIM CSc., a RNDr. M. MAREŠ, CSc. z ÚTIA ČSAV Praha, RNDr. M. KRUTINA, CSc., RNDr. D. VOLNÝ, CSc., a RNDr. P. CHARAMZA z MFF UK v Prahe, RNDr. Š. PEŠKO, CSc. z VÚD Žilina, RNDr. I. BAJLA, CSc., a ing. I. HOLLÄNDER z ÚMMT SAV Bratislava, RNDr. J. MIKLOŠKO, DrSc. z ÚTK SAV Bratislava, RNDr. J. RAMÍK, CSc. z VÚROM Ostrava,

doc. RNDr. R. MESIAR, CSc., doc. RNDr. J. ŠIPOŠ, CSc. a RNDr. P. VOLAUF, CSc. zo SVŠT Bratislava, ing. V. NOVÁK, CSc. z HÚ ČSAV Ostrava a doc. RNDr. A. DEKRÉT, CSc. z VŠLD vo Zvolene.

Už tento výpočet svedčí o mimoriadnej úrovni stretnutí na seminári. Prednášateľom, ktorí neváhali merať cestu do Mikuláša, patrí naša vďaka. Pevne veríme, že svoj dlh (zadĺženosť je tu, pravda, porovnateľná so zadĺženosťou niektorých afrických krajín) raz splatíme v podobe kvalitných matematických výsledkov.

Druhý seminár má názov *Dynamické systémy*, vedie ho doc. RNDr. P. MALIČKÝ, CSc.; koná sa každý pondelok a v uplynulom období sme na ňom prebrali monografiu A. LASOTA, M. C. MACKAY: *Probabilistic properties of deterministic systems*.

Konečne tretí seminár *Redlna a funkcionálna analýza* vedie doc. RNDr. ing. B. HARMAN, CSc. Tento seminár sa koná každý druhý utorok a zatiaľ slúži potrebám školenia nových vedeckých pracovníkov v matematike.

Všetky tri semináre sa konajú na katedre matematiky VVTVŠ ČSSP v Liptovskom Mikuláši pod patronátom pobočky JSMF v Žiline. Ako perličku prezradme, že viacerí prednášatelia prispeli v predvečer prednášky ako hostia do programu Bellovho komorného súboru (FRANTIŠEK ALEXANDER, MILAN HOLICKÝ, JAROSLAV RAMÍK, VILÉM NOVÁK, KAREL KARTÁK).

B. Riečan

MATEMATIKA A HUDBA

O seminári nesúcom tento názov sme už referovali v Pokrokoch v 5. čísle ročníka 32 (1987). Tam sme uviedli aj prehľad podujatí od jesene 1984 do konca roku 1986. Vzhľadom na široký záujem, ktorý akcia vyvoláva v našich radoch, dovoľujeme si čitateľov informovať o ďalšom priebehu.

V samotnej Bratislave sa uskutočnila už len jediná prednáška: 26. 3. 1987 referoval ROMAN BERGER na tému *Typy a formy hudobného pohybu*. Uskutočnili sa však tri trojdňové semináre. Uvádžeme zoznam prednášok, ktoré na nich odzneli.

4. seminár (Dolná Krupá 15.—17. 5. 1987)

MILAN ADAMČIAK: *Konštanty hudobnej notácie*, VLADIMÍR BOKES, IVAN PARÍK: *O hudobnej kom-*

pozícii, EDUARD HERZOG: *12tónové rady*, IVAN MAČÁK a kol.: *Osobnosť výrobcov fujár (štatistický prieskum)*, RUDOLF RŮŽIČKA: *C-music v USA*, PETER SZŐKE: *Analýza vtáčieho spevu*.

5. seminár (Liptovský Ján 2.—4. 10. 1987)

PETR HÁJEK: *Aplikace hudby v matematice*, EDUARD HERZOG: *Morfológia Hauerových trópov*, VLADIMÍR MAJERNÍK: *Niektoré problémy hudobnej akustiky*, IVAN MIZERA: *Zovšeobecnený kvintový kruh alebo charakterizácia diatoniky*, VILÉM NOVÁK: *Notový zápis ako fuzzy algoritmus*, PETR RANDULA, RUDOLF RŮŽIČKA: *Výsledky mezinárodní skladateľské súťaže počítačové hudby NEWCOMP 1987*, MILOŠ VÍTEK: *Projekční povaha hudby*, KAROL WURM: *Historické organy*.

6. seminár (Dolná Krupá 13.—15. 5. 1988)

VLADIMÍR BOKES: *Permutácie 84tónového radu*, EVA FERKOVÁ: *Možnosti využitia počítača v analýze hudobného štýlu*, MIROSLAV KADÚCH: *Ne-standardní aplikace matematiky v české hudební analýze*, JÚLIUS KREMPASKÝ: *Fyzika za hranicami fyziky*, VLADIMÍR MAJERNÍK: *Pokus o mapovanie akustického poľa v hudbe*, IVAN MIZERA: *Zovšeobecnený kvintový kruh*, ALOIS PIŇOS: *Paradoxy komunikace v nové hudbě*, RUDOLF RŮŽIČKA: *Konference „Aplikace umělé inteligence AI 88, AI 89“*, JOZEF SIXTA: *Racionálne metódy kompozície*, JIŘÍ STEHLÍK: *Hudební dílo M. Ištvána, Několik postřehů z díla J. Cagea, Elektroakustická hudba Československa*, BEÁTA STEHLÍKOVÁ: *Mikropočítače vo svete hudby*, MARIE TOMÁŠKOVÁ-DYTRYCHOVÁ: *Jak se odlévají zvony*.

Nakoniec aspoň niekoľko slov o obsahu. Nebudú vyčerpávajúco charakterizovať program, majú len ilustrovať problematiku, o ktorej sa na seminároch diskutovalo. Tak napr. P. HÁJEK ukázal ako možno zákonitosti rétoriky dokumentovať na hudobnom diele (ukážky z J. S. Bacha) a ako možno aj v matematických prácach sledovať tie isté formy. P. SZŐKE uviedol veľký počet nahrávok rôznych vtákov; tieto záznamy sa pri mnohonásobnom spomalení pretransformujú do pozoruhodných hudobných útvarov. Nemožno sa osobitne nezmieniť o kolektívnom referáte, v ktorom sa odborníci rôznych profesií zamýšľali nad osobnosťami výrobcov fujár: muzikológ IVAN MAČÁK, lekár ANDREJ DVORSKÝ, sociológ LUBOMÍR FALŤAN, psychológ PETER KRBAŤA, psychológ JURAJ MARTÍNEK.

Viacerí skladatelia upozornili na niektoré matematické zákonitosti v tvorbe svetových skladateľov i vo svojej vlastnej tvorbe. Hodne pozornosti sa venovalo počítačovej hudbe i využitiu počítačov pri hudobnej analýze. Neodmysliteľnou súčasťou seminárov sú prehrávky. Spokojnosť bola najmä v Liptovskom Jáne, kde bolo k dispozícii kvalitné reprodukčné zariadenie (poskytol mikulášsky HI-FI klub).

Ako vidno na seminári sa bolo možné zoznámiť s mnohými zaujímavými výsledkami, a to aj pôvodnými. Azda ešte významnejšou je však skutočnosť, že na pôde seminára sa stretávajú poprední predstavitelia vedeckého a umeleckého života, čo je iste na prospech oboch stránok.

V poslednom čase sme podnikli vážne kroky k príprave publikácie, ktorá by obsahovala vybrané referáty zo seminára. Seminár plánujeme aj v budúcnosti konať pravidelne dvakrát do roka. Pozvánky rozosielame podľa adresára, ktorý spravuje RNDr. Andrej Ferko, CSc., KAM MFF UK, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava.

B. Riečan

SEMINÁR Z APLIKOVANEJ FYZIKY NA VVTŠ ČSSP V LIPTOVSKOM MIKULÁŠI

Štvrtý ročník seminára z aplikovanej fyziky (SAF) žilinskej pobočky JSMF na pôde Vysokej vojenskej technickej školy v Liptovskom Mikuláši sa začal dňa 10. 9. 1987 prednáškou prof. RNDr. JÁNA CHRAPANA, CSc. na tému *Stav a trendy metódy* ¹⁴C. Dňa 17. 9. hovoril RNDr. JÁN RUŽIČKA, CSc. na tému *Difúzna hmlová komora ako učebná pomôcka*. Počas svojho vystúpenia demonštroval DHK v činnosti a premietol 16mm filmový záznam dejov v DHK. 18. 9. 1987 potom referoval na základe svojej pätnásťročnej práce o histórii, experimentoch a možných dôsledkoch potvrdenia existencie Diracovho monopólu. 29. 9. 1987 vystúpila RNDr. MÁRIA BARBIEROVÁ s prednáškou *História Vanovičových dní*. 30. 9. 1987 predniesol svoj príspevok *Erwin Schrödinger a jeho rovnica* RNDr. Jiří KOMRSKA, CSc. a 1. 10. 1987 hovoril prof. RNDr. VLADIMÍR MAJERNÍK, DrSc. k téme *Od termodynamiky k robotike*. Dňa 27. 10. 1987 vystúpil k téme *Migrácia uhlíka v prírode* dr. ROMUALD AWSIUK zo Slezskej techniky Gliwice (PLR). Do konca školského roku 1987/1988

ešte odznali tieto referáty (v uvedenom poradí):
 RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Zásady citovania odbornej literatúry*, RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN - RNDr. OEGA JAKABČINOVÁ: *Aké, alebo čie* (k názvu röntgenové či Röntgenovo)?, prof. RNDr. JÁN CHRAPAN, CSc.: *Jadrová energetika a jej ekologické vplyvy*, RNDr. EVA TOKARIKOVÁ: *Fyzika a rozvoj myslenia*, ing. STANISLAV VRBŇÁK: *Výsledky experimentu „deti a mikro-počítač“*, RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Jubileá významných osobností vedy a kultúry v novembri a decembri 1987*, RNDr. EVA TOKARIKOVÁ: *Riadené samoštúdium*, RNDr. STANISLAV JUREČKA: *Analogovo-dynamické metódy*, RNDr. OEGA JAKABČINOVÁ - RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Teplotné stupnice — poznámky k histórii ich vý-*

vinu, RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Adsorpcia — príčina jednej z migračných bariér*, RNDr. ALENA VODILOVÁ: *Aristotelov obraz sveta*, RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Stáže diplomantov ako spôsob výchovy*, RNDr. STANISLAV JUREČKA: *Migračné vlastnosti ^{36}Cl* , RNDr. VLADIMÍR JAKABČIN: *Spektrá gama žiarenia pozadia v látkovom kryte*, JOZEF HAŠKO: *Stavba sklenených vákuových aparátúr (s ukážkami)*, RNDr. IVO PETR, CSc.: *Rekonštrukcia radiačných polí zo smerových meraní*, RNDr. IMRICH SZARKA, CSc.: *Vzácne (n, alfa) reakcie*.

Podujatí, ktorých bol v škol. r. 1987/88 vyšší počet ako v minulosti, sa zúčastnilo priemerne 13,3 účastníkov:

Ján Chrapan

nové knihy

zaměřenou práci o MHP obsahující algoritmy pro řešení úloh především ze strojírenské praxe včetně programů.

Autoři se musí ospravedlnit vůči výtce, že náplň knížky někde zastarala. Rukopis totiž do SNTL odevzdali v r. 1981, avšak práce vyšla až ve 4. čtvrtletí 1987. Autoři neměli možnost ovlivnit termín vydání ani uvést v tiráži datum odevzdání rukopisu.

Praha, 21. 10. 1988 Petr Brož, Petr Procházka

Ladislav Gvozdjak a kolektiv: *Počítače a programovanie. ALFA Bratislava/SNTL Praha 1987, 352 stran, 124 obrázků, 16 tabulek. 2. vydání, 29.— Kčs*

Na knižní pulty se dostává druhé nepřerpracované vydání výše citované publikace, jejíž první vydání pochází z roku 1985. Kniha byla v roce 1984 schválena ministerstvy školství obou republik jako celostátní učebnice pro předmět „Počítače a programování“ na elektrotechnických fakultách vysokých škol, který byl zařazen do prvních dvou semestrů studia. Učebnice nepředpokládá žádné předcházející znalosti o počítačích a programování, proto je vhodnou literaturou i pro zájemce ze širší veřejnosti.

Kniha je rozdělena do čtyř kapitol. Úvodní (4 strany) obsahuje pouze několik drobných poznámek z historie vývoje a užívání počítačů. Podstatné jsou 2., 3. a 4. kapitola. Druhá je

Poznámka autorů k recenzi doc. ing. IVO KAZDY, DrSc., *Monografie o nové numerické metodě — Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*, 5, roč. 33/1988, str. 294.

Autoři knížky děkují recenzentovi za jeho rozbor, kladné i kritické hodnocení monografie.

Uvědomují si především, že název knížky nevystihuje vhodně její zaměření. Upozorňují, že SNTL připravuje na r. 1990 vydání díla J. MAŠINDY a kol. *Metoda hraničních prvků v teorii a praxi*, jež může zaplnit mezeru v naší literatuře zmíněnou v recenzi. Jde o aplikačně